

Ogólnopolska Konferencja Naukowa

KOMPETENCJE (DLA) PRZYSZŁOŚCI A SPOŁECZNE I EDUKACYJNE PRZESTRZENIE ŻYCIA CZŁOWIEKA

Organizator konferencji:

Katedra Pedagogiki Społecznej oraz Katedra Gerontologii, Geriatrii i Pracy Socjalnej
Wydział Pedagogiczny, Akademia Ignatianum w Krakowie

Współorganizatorzy konferencji:

- Katedra Pedagogiki, Wydział Nauk Socjologicznych i Pedagogiki, Szkoła Główna Gospodarki Wiejskiej w Warszawie
- Krajowy Związek Emerytów i Rencistów Służby Więziennej
- Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet im. Borysa Grinczenki w Kijowie (Ukraina)

Miejsce i czas konferencji: 7-8 listopada 2019 r., Kraków

Cele konferencji

Europejskie społeczeństwo starzeje się, co ma swoje konsekwencje dla polityki edukacyjnej i praktyków edukacji dorosłych. W najbliższej przyszłości *zarządzanie wiekiem* stanie się jedną z kluczowych dziedzin czy specjalizacji zarządzania zróżnicowanym wiekowo zespołem pracowników. Takie działania są przejawem społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, wspierającej różnorodność, ograniczającej konflikty międzypokoleniowe, tworzącej przyjazną atmosferę w miejscu pracy. Istotną kwestią jest zatem wyposażenie jednostki w kompetencje życiowe, nie tylko umożliwiające adaptację w późniejszym okresie życia, ale i otwierające drzwi do satysfakcjonującego życia. Promowanie idei nabywania kompetencji kluczowych w późniejszym życiu, umożliwienie transferu wiedzy, dostosowanie ofert edukacyjnych, opracowanie innowacyjnych strategii uczenia się osób w okresie średniej i późnej dorosłości to wyzwanie dla współczesnej edukacji, rynku pracy oraz polityków.

Stosunek do dojrzałego wieku zmienia się w zależności od kontekstu kulturowo-historycznego. Współcześnie sytuacja demograficzna, spadek współczynnika dzietności i dynamika starzenia się ludności w Europie, pociągnęły za sobą zmiany społeczne, gospodarcze, jak i kulturowe. Wzrastają wymagania adaptacyjne, co w efekcie rodzi nowe potrzeby edukacyjne. Radzenie sobie z szybkim tempem życia i zmianami wymaga zarówno od jednostki, jak i systemu społecznego, zaktywizowania nowych zasobów poznawczych i procesów uczenia się. Proces starzenia się człowieka oddziałuje na jakość jego życia. Wiąże się również z wieloma konsekwencjami ekonomicznymi, społecznymi, medycznymi i kulturowymi. Od indywidualnych predyspozycji, kapitału kompetencyjnego, kondycji zdrowotnej, stylu życia czy środowiska społecznego zależy strategia adaptacji do starości oraz to, w jaki sposób będzie przebiegał ów proces. W tym kontekście istotną staje się kwestia troski i wsparcia seniorów. Poczucie sensu życia staje się modyfikatorem działań życiowych w późniejszym życiu. Jego doświadczanie, poszukiwanie i wypełnianie treścią codzienności jest *de facto* osobistym angażowaniem się seniora w świat wartości. Edukacja i wszelkie działania zmierzające do samorozwoju seniorów odgrywają znaczącą rolę w ich codziennej egzystencji, aktywizując jednostki zarówno fizycznie jak i umysłowo.

Współczesny obraz człowieka w okresie późnej dorosłości nabiera nowej jakości, zmienia się społeczne postrzeganie i nastawienie do osób w wieku senioralnym. W świadomości i przestrzeni społecznej od lat obserwowane jest zjawisko *ageizmu* - dyskryminacji osób starszych ze względu na wiek. Uwidacznia się w lekceważącym stosunku, deficytach w ofercie edukacyjnej, rozrywkowej czy rekreacyjnej dla seniorów czy problemach na rynku pracy. Nierówne traktowanie ze względu na wiek wynika z kierowania się jednostek uprzedzeniami i stereotypowym przekonaniem, iż osoby w okresie późnej dorosłości nie są zdolne do wykonywania określonych ról społecznych, m.in. pracownika. Społeczna stygmatyzacja seniorów wpływa bezpośrednio na ich samopoczucie psychiczne i fizyczne, powodując ich wycofywanie się z życia społecznego i rodzinnego. Z biegiem lat negatywny obraz człowieka starego zmienia się, poprawie ulega status społeczny i sytuacja ekonomiczna osób starszych. Społeczeństwo zaczyna dostrzegać potencjał seniorów i zaczyna lepiej nim gospodarować. Wiek senioralny może być okresem kreatywnym i radosnym, a energia człowieka może zostać spożytkowana na rzecz samorozwoju czy działalności lokalnej. Dobre praktyki są potwierdzeniem faktu, iż starość nie musi oznaczać stagnacji, pasywności i brak perspektyw na dalsze życie. Odzwierciedleniem zmian w społecznej świadomości są ogólnokrajowe i lokalne programy i inicjatywy wspierające aktywność seniorów. Komunikacja i solidarność międzypokoleniowa jest podstawą do budowania wzajemnych relacji, ale także norm społecznych, które przynoszą obopólne korzyści. Praktyki życia codziennego „oddolnie” budują kapitał społeczny osób starszych.

Przejawem odpowiedzialności seniorów za własne życie, za proces starzenia się, jest ich potrzeba aktywności i chęci uczestnictwa w życiu społecznym. Inicjatywy i działania dedykowane seniorom służą *waloryzacji fazy starości*. Oznacza to nadanie starości nowych lub zrewitalizowanych wartości poprzez reorganizację życia społecznego oraz zmianom w społecznym postrzeganiu okresu późnej dorosłości. Wzorzec fazy starości obejmuje aktywność zawodową, aktywność obywatelską, prozdrowotny styl życia, niezależność finansową, działania opóźniające proces starzenia się oraz budowanie poprawnych relacji i uczestnictwo w kręgu rodzinnym i przyjacielskim. Uświadomienie społeczeństwu, ale przede wszystkim samym seniorom, iż tkwi w nich niewykorzystany potencjał i pokłady energii, które umiejętnie uaktywnione mogą nadać ich życiu nową jakość, a ich doświadczenie i gromadzona latami wiedza może społeczeństwu przynieść wymierne korzyści, to pole do działania dla edukacji całożyciowej, koncentrującej się na wyposażeniu człowieka dorosłego w kompetencje niezbędne w późniejszym życiu (*Competences in Later Life*).

W tym kontekście głównym celem konferencji jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie: jak wygląda codzienność osób w okresie średniej i późnej dorosłości? jakie są konteksty ich aktywności? jaki jest kapitał kompetencyjny współczesnych dorosłych? Interesują nas dotychczasowe Państwa doświadczenia i obserwacje dotyczące działań społecznych, edukacyjnych i gospodarczych, gdzie podmiotami są osoby w okresie średniej i późnej dorosłości; jakie podejmowane są inicjatywy, stanowiące przykłady dobrych praktyk w zakresie edukacji, profilaktyki, animacji, zdrowia; jakie role społeczne pełnią osoby w okresie średniej i późnej dorosłości? jakie są szanse i możliwości oraz zagrożenia i ograniczenia późnej dorosłości? jakie są „*barwy lata i jesieni życia*”?

Spotkanie będzie szansą na zaprezentowanie zarówno teoretycznych kontekstów związanych z problemami człowieka dorosłego, jak również pedagogicznych implikacji działań społeczno-edukacyjnych zmierzających do wyposażenia jednostek w kluczowe kompetencje (dla) przyszłości. Liczymy, iż będą praktycznym spojrzeniem na środowiskowy wymiar uczestnictwa osób w wieku średniej i późnej dorosłości w życiu społecznym. Zaprezentowanie form działalności różnych sektorów, przywołanie dobrych praktyk, stanowi

z jednej strony uzupełnienie diagnoz społecznych, z drugiej wskazuje ścieżki kooperacji, której efekty przyczyniają się do rewitalizacji grupy społecznej seniorów. Kluczowe będzie także wyznaczenie nowych kierunków działań wobec wyzwań współczesności. Jesteśmy przekonani, że Państwa pomysły, twórcze rozwiązania i codzienna praktyka, stanowiąc będą niewątpliwie inspirację do dalszych działań edukacyjnych i społecznych.

Obszary tematyczne:

1. Przestrzenie życia codziennego
2. Kompetencje dla przyszłości (edukacja ku starości, całożyciowe uczenie się, kierunki i trendy w pracy z człowiekiem dorosłym)
3. *Srebrna gospodarka* (system ekonomiczny zagospodarowujący potencjał seniorów, rynek pracy, zarządzanie wiekiem)
4. Zdrowie i jakość życia (profilaktyka i wsparcie, prozdrowotny styl życia, strategie i działania adaptacyjne, jakość i sens życia)
5. Aktywność i aktywizacja (animacja społeczno-kulturalna, współpraca międzysektorowa, dialog międzygeneracyjny, partycypacja społeczna, wsparcie instytucjonalne)

Serdecznie zapraszamy do Krakowa!

Komitet Naukowy:

prof. dr hab. Krystyna Duraj-Nowakowa - przewodnicząca
dr hab. Ewa Kucharska, prof. AIK - przewodnicząca
prof. nadzw. dr hab. Ryszarda Cierzniewska
prof. dr hab. Ludmyła Khoruzha (Ukraina)
prof. dr hab. Zbigniew Marek, SJ
dr hab. Piotr Petrykowski, prof. UMK
dr hab. Bogdan Stańkowski, prof. AIK
dr hab. Danuta Wajsprych, prof. WSB
dr hab. Anna Walulik, CSFN, prof. AIK
dr hab. Klaudia Węc, prof. AIK
dr hab. Joanna Wyleżątek, prof. SGGW

Komitet Programowy i Organizacyjny:

prof. nadzw. dr hab. Maria Marta Urlińska - przewodnicząca
prof. dr hab. Ewa Przybylska - przewodnicząca
dr Iwona Błaszczak
dr Jarosław Charchuła, SJ
dr Marta Dobrzyniak
dr Anna Janowicz
dr Jan Malinowski
dr Marta Małecka
dr Błażej Przybylski
dr Tomasz Różański
dr Ewa Sowa-Behtane
dr Alicja Szostkiewicz - sekretarz
mgr Magda Bałajewicz
mgr Katarzyna Ciszewska
mgr Anna Janiszewska
mgr Mariusz Kik
mgr Agata Tatara
dr Magdalena Urlińska-Berens – sekretarz (magdalena.urlinska@gmail.com , tel. +48 602 340 411)